

STADSARCHEOLOGIE GENT

Archeologienota met beperkte samenstelling

projectcode 2018E10

Gent; Blaisantvest - Maria Goretti

Inhoudstafel

Deel 1: Privacyfiche bureau-onderzoek

Deel 2: Verslag van resultaten bureau-onderzoek

2.1 Colofon

2.2 Samenvatting

2.3 Beschrijvend deel

2.3.1 Administratieve gegevens / technische fiche

2.3.2 Juridische context

2.3.3 Onderzoekskader

2.3.4 Ruimtelijke situering

2.3.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

2.3.6 Archeologisch potentieel

2.3.6.1 Methode en onderzoeksvragen

2.3.6.2 Fysisch geografische situatie

2.3.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

2.3.6.4 Archeologische indicatoren

2.3.6.5 Verstoringshistoriek

2.3.7 Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect

2.3.8 Datering en interpretatie van onderzocht gebied

2.3.9 Gemotiveerde verwachting

2.3.10 Gemotiveerd advies voor maatregelen

2.4 Relevante bibliografie

2.5 Bijlagen

2.5.1 Plannenlijst

2.5.2 Fotolijst

Deel 3: Programma van maatregelen

3.1 Gemotiveerd advies voor maatregelen

3.2 Programma van maatregelen

Deel 2: Verslag van resultaten bureau-onderzoek

2.1 Colofon

Titel: Gent; Blaisantvest – Maria Goretti

Auteurs: Gunter Stoops

Projectnummer: 2018E10

Opdrachtgever: Stad Gent

Projectleiding: Stadsarcheologie Gent

Erkend archeoloog: Gunter Stoops, OE/ERK/Archeoloog/2015/00013

Datum: 2 mei 2018

Wettelijk depotnummer: D/2018/0341/10

Stad Gent – De Zwarte Doos – Stadsarcheologie
Dulle-Grietlaan 12
9050 Gentbrugge
09/2665760
stadsarcheologie@stad.gent

2.2 Samenvatting

Voor de opmaak van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning voor de inrichting van een buurtpark "Maria Goretti" aan de Blaisantvest, dient een archeologienota opgemaakt te worden. De Maria Goretti-kerk is een van de Gentse kerken die ontwaard is en een nieuwe functie krijgt. De omgeving, die nu uit verharding en parkeerplaatsen bestaat, zal tot een buurtpark omgevormd worden. Deze aanpassingen brengen een minimaal grondverzet met zich mee.

Het toekomstige buurtpark Maria Goretti, gelegen tussen de Blaisantvest en de Gasmeterlaan, zal een belangrijke groenzone worden in deze dens bebouwde wijk.

Na de jarenlange inname als werfzone voor de restauratie van de school, de kerk en de sloop van enkel bijgebouwen ligt het terrein klaar voor een definitieve aanleg.

Er werd een lang ontwerpproces afgelegd waarbij naast de betrokken stadsdiensten ook de bewoners, de school en de kerk werden betrokken. Dit resulteerde in het voorliggend ontwerp.

Het ingesloten buurtpark zal optimaal ontsloten worden van zowel de Blaisantvest, de Gasmeterlaan als vanuit de Kaprijkestraat. Fiets- en voetgangersverbindingen worden op logische looplijnen comfortabel aangelegd. Ook de brandweertoegankelijkheid wordt via deze paden verzekerd.

Aan de zijde van de Blaisantvest wordt vóór de kerk een ontmoetingsplein met groen en zitbanken voorzien. De huidige bushalte wordt verplaatst tot naast het kerkplein. Aan de toegang tot de school bouwt de school een overdekte fietsenstalling die ook vanop het kerkplein ontsloten wordt. Een nieuwe voetgangersoversteek over de Blaisantvest sluit naadloos aan op de nieuwe woonontwikkeling langs Vogelenzang.

Het buurtpark zelf wordt ruwweg opgedeeld in drie zones. Een eerste zone wordt aangelegd als een avontuurlijke speelzone. Speeltoestellen op glooiend gazon met randbeplanting vormen hier een aantrekkelijk geheel. Een tweede zone wordt voorzien als in te richten als buurtlabo door de buurt. De buurtbewoners krijgen hierin de vrije hand en denken onder andere aan buurtmoestuinen, een klein fietsatelier, een terraszone, een klein dierenpark, enz... Een derde zone situeert zich aan de achterzijde van de kerk waarin men hier een buurtlokaal voorziet. Aansluitend hierop voorzien we in het park een terraszone die samen kan functioneren met het buurtlabo.

Het geheel wordt ruimtelijk verweven d.m.v. de aanplant van hoogstammige bomen, heesters en vaste planten. Kleine stapelmurtjes met muurbegroeiing en zitbanken zoneren het terrein.

Op vraag van de school, die het buurtpark gebruikt tijdens de speeltijden, worden aan de drie parkingangen poorten voorzien die enkel tijdens de speeltijden gesloten (niet op slot) zullen worden. Doorgankelijkheid van het park moet hierbij steeds gevrijwaard blijven.

Op vraag van de buurtbewoners wordt de mogelijkheid geboden aan de aangelanden tot het plaatsen van een tuinpoortje, aansluitend op het park.

Het projectgebied beslaat een totale oppervlakte van ongeveer 3500 m² en loopt van de Blaisantvest tot aan de achterliggende Gasmeterlaan in de Rabotwijk. Het terrein ligt tussen de 7,1 en 8,0 m T.A.W. Volgens het gewestplan is dit in woonzone gelegen.

De plek bevindt zich net op de grens van de laatmiddeleeuwse stadsgrens, ca. 1,5 km ten noorden van het middeleeuwse centrum. De projectzone zelf ligt bij projectie op oude kaarten deels op een bastion en deels (de westelijke kant) in de stadsgracht. Op het bastion verschijnt reeds bebouwing in de 19de eeuw, de gracht werd gedempt bij het graven van het Verbindingskanaal (1863) en al in 1887-88

bebouwd (Vastgesteld bouwkundig erfgoed; schoolgebouw naar ontwerp van Charles Van Rysselberghe).

Voor de omgevingsaanleg Blaisantvest – Maria Goretti werd dan ook geopteerd om een nota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

- 1° er is geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
- 2° de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
- 3° een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal niet leiden tot kenniswinst.

Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 2.3.6 Archeologisch potentieel kunnen we argumenteren dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed al over de hele oppervlakte deels verstoord is door 19de- en 20ste-eeuwse bouwactiviteit, maar vooral dat archeologisch onderzoek op deze plek en voor deze werken geen archeologische kenniswinst zouden opbrengen die de inspanningen verantwoord.

- Geen impact op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed:

De ingreep beperkt zich tot het afhalen van de bestaande verhardingslagen (klinkers, asfalt, steenslag) tot ca. 40 cm om daarop de nieuwe afwerking op te bouwen.

- Geen kenniswinst:

Er kan gesteld worden dat een archeologisch onderzoek van de bovenlaag (maximum 40 cm) die met vernieling bedreigd is GEEN kenniswinst zou opleveren.

2.3 Beschrijvend deel

2.3.1 Administratieve gegevens / technische fiche

Projectcode:	2018E10
Locatie:	Oost-Vlaanderen, Gent, Blaisantvest – Maria Goretti
Kadaster Afdeling Sectie Percelen:	Afdeling 7, Sectie G, nrs. 153X3, 153F3, 153G3 en deel van 154/2R2
Kadasterplan:	Zie plan 1
Topografische kaart:	Zie plan 3
Bounding Box:	(104619, 195421); (104689, 195421); (104619, 195301); (104689, 195301)
Onderdeel Archeologische zone:	Ja, <i>Historische stadskern Gent</i>
Grootte percelen:	/
Grootte projectgebied:	3500 m ²
Reden van de ingreep:	Inrichting groen en recreatie
Betrokken actoren en specialisten:	Peter Steurbaut (historisch kaartmateriaal)

2.3.2 Juridische context

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, van een publiekrechtelijke aanvrager, voor werken BINNEN de Gentse vastgestelde archeologische zone; *Historische stadskern Gent*. Volgens het gewestplan ligt het project in woonzone. Het betreft hier dus een zone waarbij de totale oppervlakte van de percelen 300 m² of meer beslaat en de ingreep minimaal 100 m².

De oppervlakte van het totale plangebied Blaisantvest – Maria Goretti, bedraagt 3500 m². Over het grootste deel hiervan zullen de verhardingen weggegraven worden tot maximum 40 cm diep. Wegens deze ingreep van in totaal ca. 2500 m² is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

De huidige verhardingen worden verwijderd en een nieuwe aanleg opgebouwd. Het afgraven beperkt zich tot een diepte van maximum 40 cm. Er worden ook 35 jonge bomen aangepland waarvoor men plaatselijk tot maximum 60 cm diep graaft.

2.3.3 Onderzoekskader

Aanleiding van dit bureau-onderzoek vormt de inrichting van een buurtpark in de Rabotwijk. Over een groot deel van de oppervlakte zal er 40 cm afgegraven worden. De plek ligt op de grens van de archeologische zone historische stadskern Gent, net op de postmiddeleeuwse verdedigingswerken.

2.3.4 Ruimtelijke situering

De projectzone buurtpark Maria Goretti bevindt zich ten noorden van het stadscentrum op de grens van de laatmiddeleeuwse en postmiddeleeuwse stad. Langs deze kant liep de stad uit in meersgebied. Er werden versterkingswerken gedaan in de vorm van een wal met bastions en een brede stadsgracht. Het projectgebied zelf ligt deels op zo'n bastion, deels op de gracht. In 1863 werd het Verbindingskanaal gegraven dat de Brugse Vaart en de Coupure ten westen van de stad verbindt met de Voorhaven en het Kanaal Gent-Terneuzen in het oosten. De oude stadsgracht werd gedempt en langsheen de Gasmeterlaan en Nieuwevaart vestigden zich industrie en arbeiderswijken.

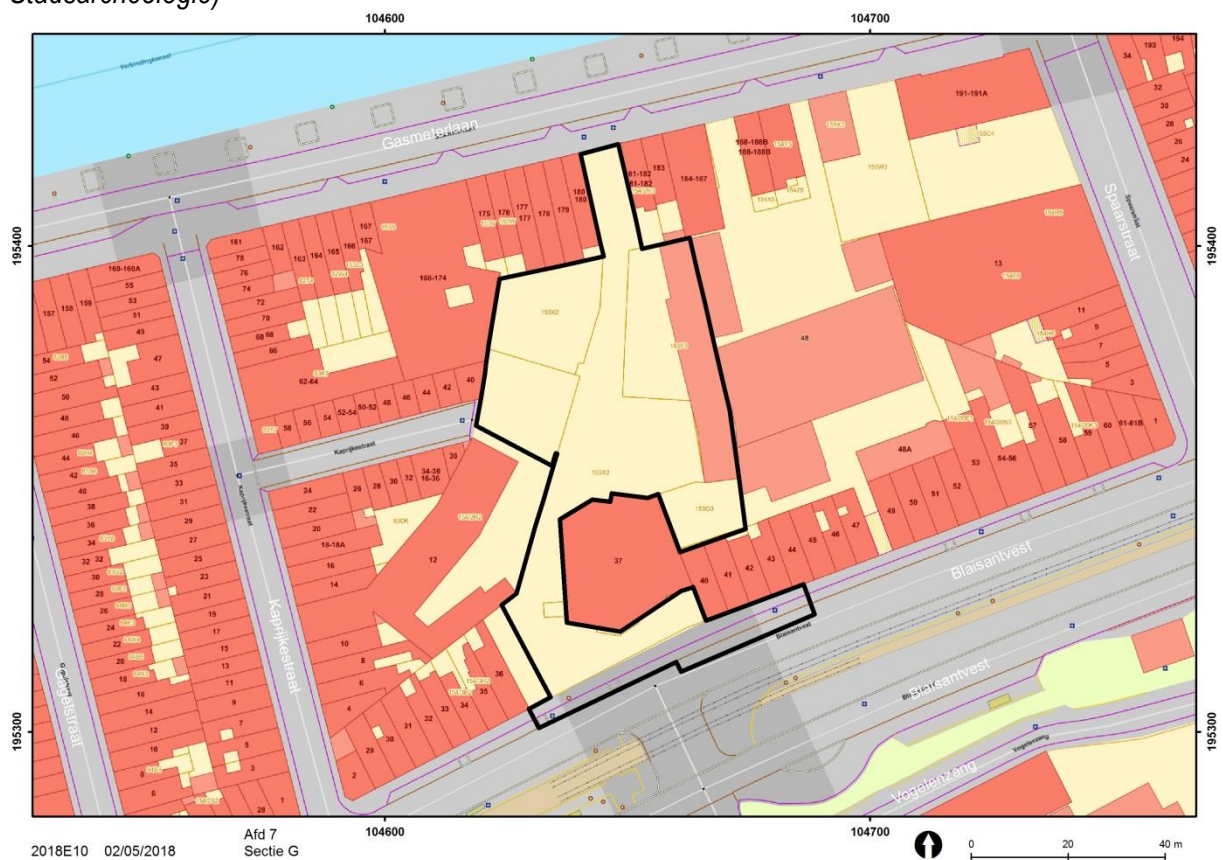
Foto 1: Situering projectzone op de orthofoto van 2017 (Eurosense Belfotop & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

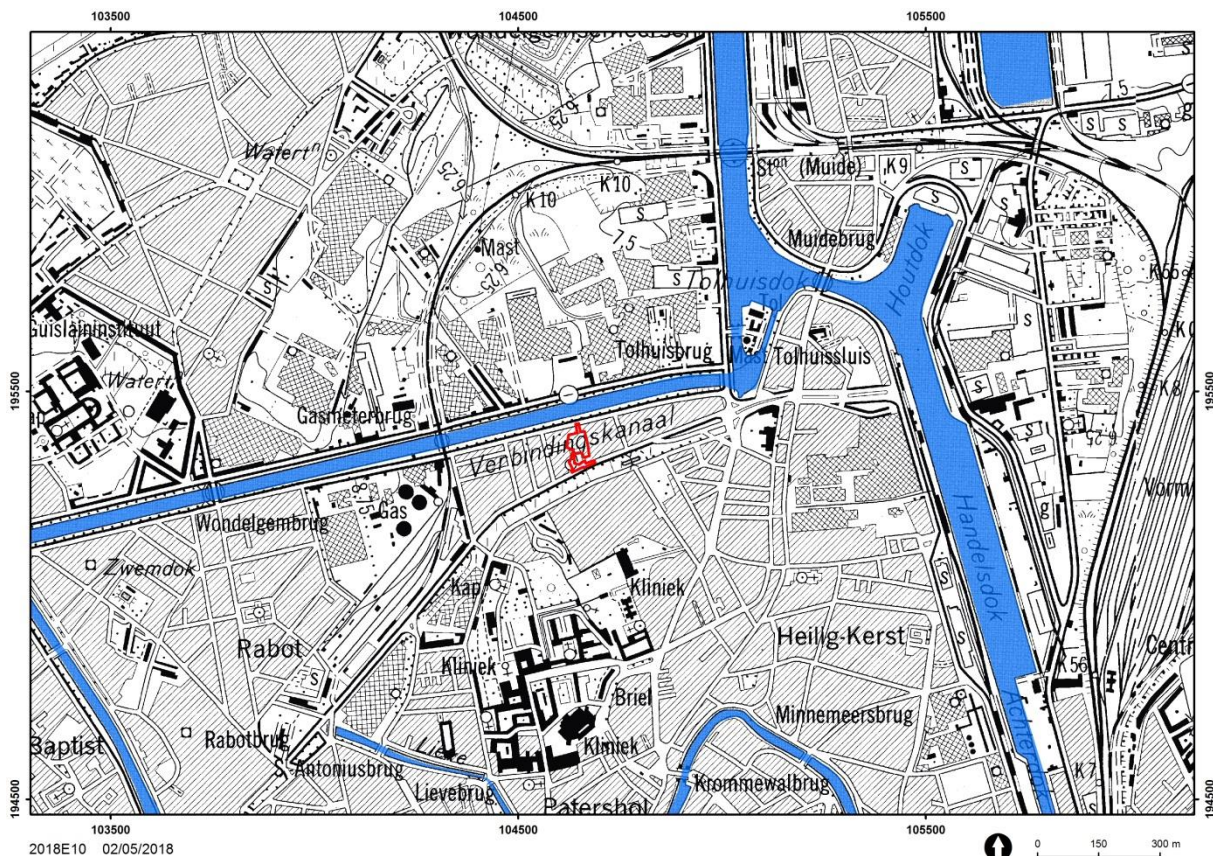
Foto 2: Situering projectzone op de orthofoto van 2010 (Eurosense Belfotop & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 1: Situering projectgebied op het hedendaags kadaster (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 2: Situering projectgebied op de GRB basiskaart (AGIV GRB Basiskaart & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

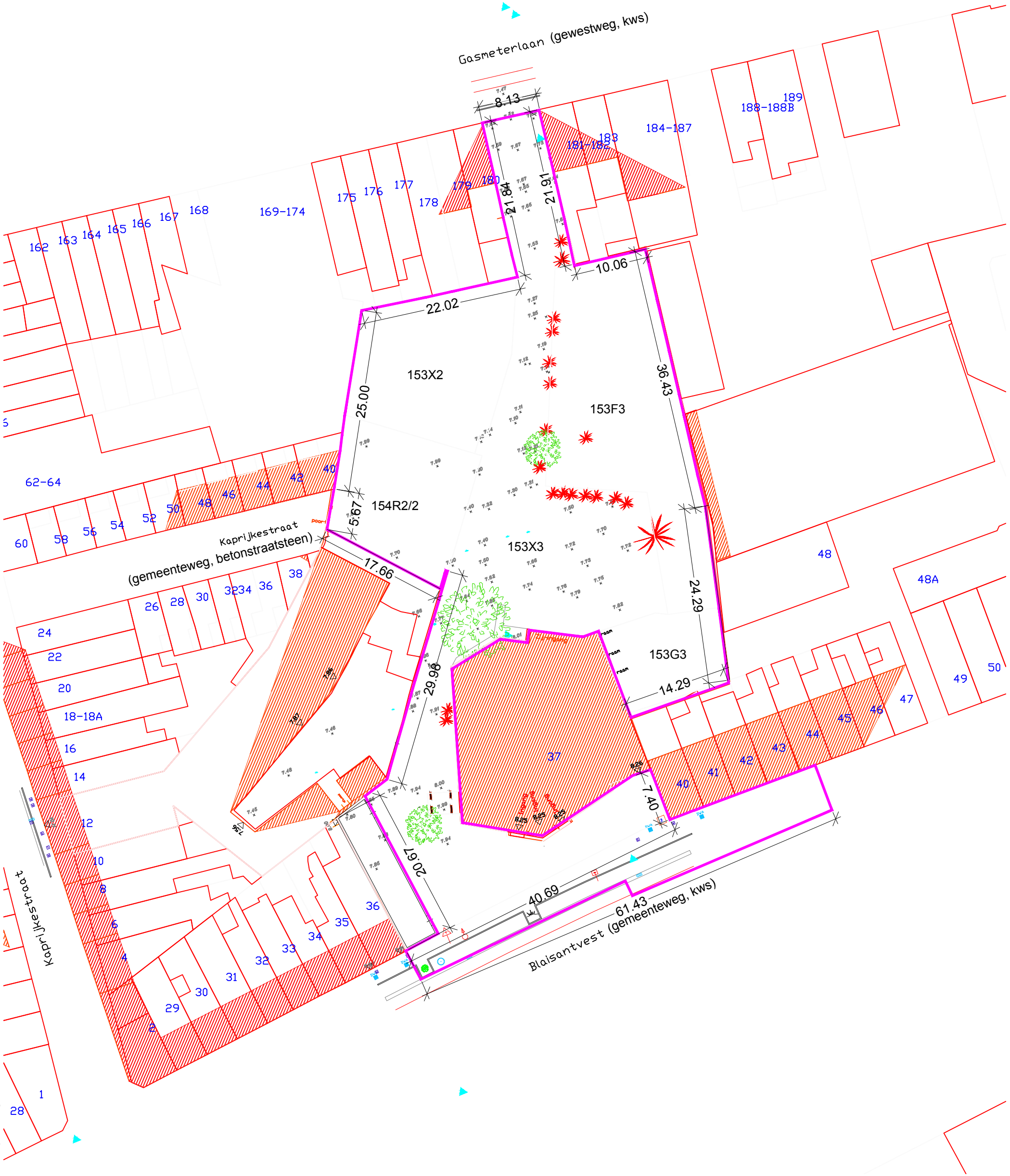
Plan 3: Situering projectgebied op de Topografische kaart 1981 (NGI en AGIV)

2.3.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

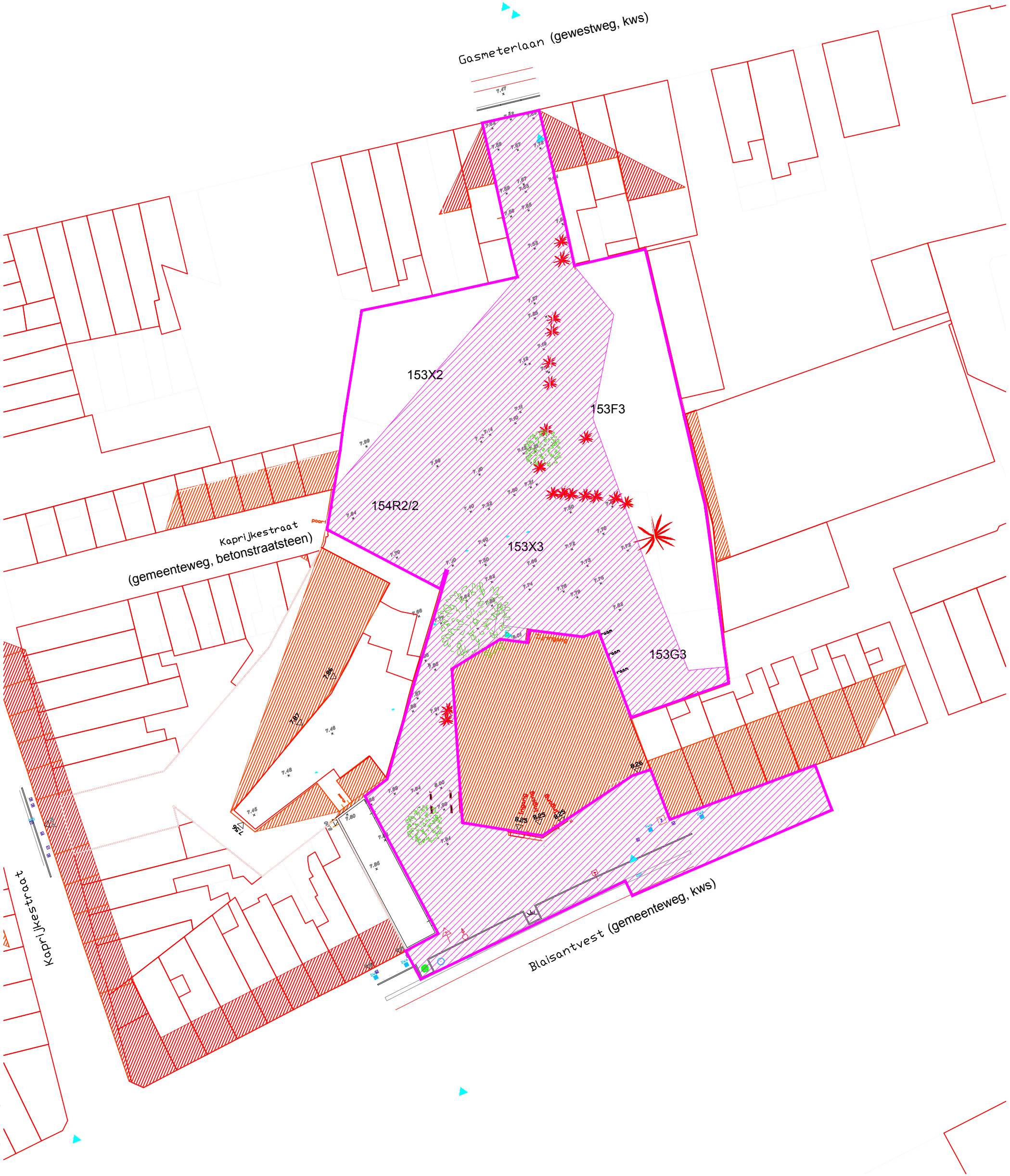
De werken betreffen de inrichting van een buurtpark "Maria Goretti" aan de Blaisantvest. Deze aanpassingen brengen een minimaal grondverzet met zich mee.

- Over ca. 2500 m² zal de verharding weggenomen worden (40 cm) en een nieuwe afwerking opgebouwd
- In de noordwesthoek zal lichtjes opgehoogd worden (hier komt een speelzone)
- Er zullen 35 jonge bomen aangeplant worden (ca. 60 cm diep)

Zie onderstaande plannen;

BUURTPARK MARIA GORETTI

legende

basiselementen

	projectgrens
	kadastrale percelen
	kadastrale gebouwen
	perceelsnummer
	huisnummer
	afmetingen in meter
	bestaande punthoogte

bestaand te behouden

	hoogstammige boom
--	-------------------

bestaand te verwijderen

	heestervegetatie
--	------------------

grondverzet

	uitgravingzone -40cm
--	----------------------

nieuwe elementen

	cementbeton
	betontegel gesloten voeg
	betontegel open voeg
	betonstraatsteen
	stapelmuurkje
	spelelement
	zitbank
	fietsenstalling
	toegangspoort

	boom
	heesterbeplanting
	vakbeplanting
	gazon
	vrije invulling buurtlabo
	zandzone

Plan 4: Inplantingsplan bestaande toestand (Stad Gent, Departement Publieke Ruimte, Groendienst)

Plan 5: Zonering te vergraven terrein (Stad Gent, Departement Publieke Ruimte)

Plan 6: Ontwerpplan (Stad Gent, Departement Publieke Ruimte)

Plan 7: Legende (Stad Gent, Departement Publieke Ruimte)

2.3.6 Archeologisch potentieel

2.3.6.1 Methode en onderzoeksvragen

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Hierbij werden een aantal onderzoeksvragen opgesteld betreffende de projectlocatie:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein en wat was de impact ervan op eventuele archeologische sites?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is het nodig andere vormen van vooronderzoek in te schakelen om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden?

2.3.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Het projectgebied Blaisantvest-Maria Goretti ligt landschappelijk gezien in het meersgebied van een oude Leiemeander.

Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

1. Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
2. Quartair geologische kaart van Vlaanderen
3. Bodemkaart
4. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
5. Hydrografische kaart van Vlaanderen
6. Bodemerosiekaart
7. Bodemgebruikskaart

2.3.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd evenals diverse wetenschappelijke literatuur; bestaande uit voornamelijk door Stadsarcheologie Gent opgebouwde en bestudeerde archeologische ensembles en bewaard in De Zwarte Doos. Dit werd aangevuld met het raadplegen van de Inventaris Onroerend Erfgoed (erfgoedobjecten), de Inventaris van de beschermde archeologische sites en de Inventaris van de beschermde monumenten, landschappen en stadsgezichten; evenals de Inventaris van de walsites (de door Stadsarcheologie Gent opgemaakte en bijgehouden inventaris van alle op cartografie voorkomende sites met walgracht op grondgebied Gent). **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

2.3.6.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën waaronder ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Vanaf de late middeleeuwen werd hier de stadsgrens gematerialiseerd, een gracht en een aarden wal. In de 19de eeuw wordt het Verbindingskanaal gegraven, de oude gracht gedempt en ontwikkelen hier zich industrie en arbeiderswijken. Nu wordt deze 19de-eeuwse industriegordel geconverteerd naar woongebied met groeneilanden. Hierdoor heeft het bureau-onderzoek zich toegespitst op de evolutie van de zone vanaf de late middeleeuwen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de cartografische bronnen. Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Panorama op Gent, 1534
Kaart van Jacob van Deventer, midden 16de eeuw
Kaart van Braun en Hogenberg, 1572
Kaart van Horenbault, 1619
Kaart van Hondius, 1641
Kaart van Ferraris, 1771-1777
Kaart van G. Goethals, 1796
Atlas der Buurtwegen, 1843-1845
Primitief kadaster, ca. 1830
Popp Kadasterkaarten, 1842-1879
Kaart van P. en L. Gérard (1855)
Kaart van Gevaert en Van Impe (1878)
Plattegrond van Gent door Compijn & Soenen (1912)
Luchtfoto, 2015

2.3.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken, kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kunnen verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het

correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten. Om een correcte inschatting hiervan te maken werd gebruik gemaakt van volgende bronnen:

Kadasterkaart
topografische kaart (1981)
orthogonale luchtfoto
ontwerpplannen

Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.

2.3.7 Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect

Voor het project Blaisantvest-Maria Goretti werd geopteerd om een nota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

- 1° geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
- 2° de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
- 3° een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal nooit leiden tot kenniswinst

Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 2.3.6 Archeologisch potentieel kunnen we argumenteren dat in dit geval het derde criterium, **“geen kenniswinst”** aangehaald kan worden.

- Geen impact op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed:
De ingreep behelst het maximum 40 cm afgraven van de bestaande verhardingen (klinkers, asfalt, steenslag) en de aanplant van jong plantgoed max 60 cm diep.
- Geen kenniswinst:
Er kan gesteld worden dat de vervanging van deze bovenlaag door de oppervlakkige aard van de werken enkel de 19de- en 20ste-eeuwse bouwactiviteiten aansnijdt en een archeologisch onderzoek GEEN kenniswinst zou opleveren.

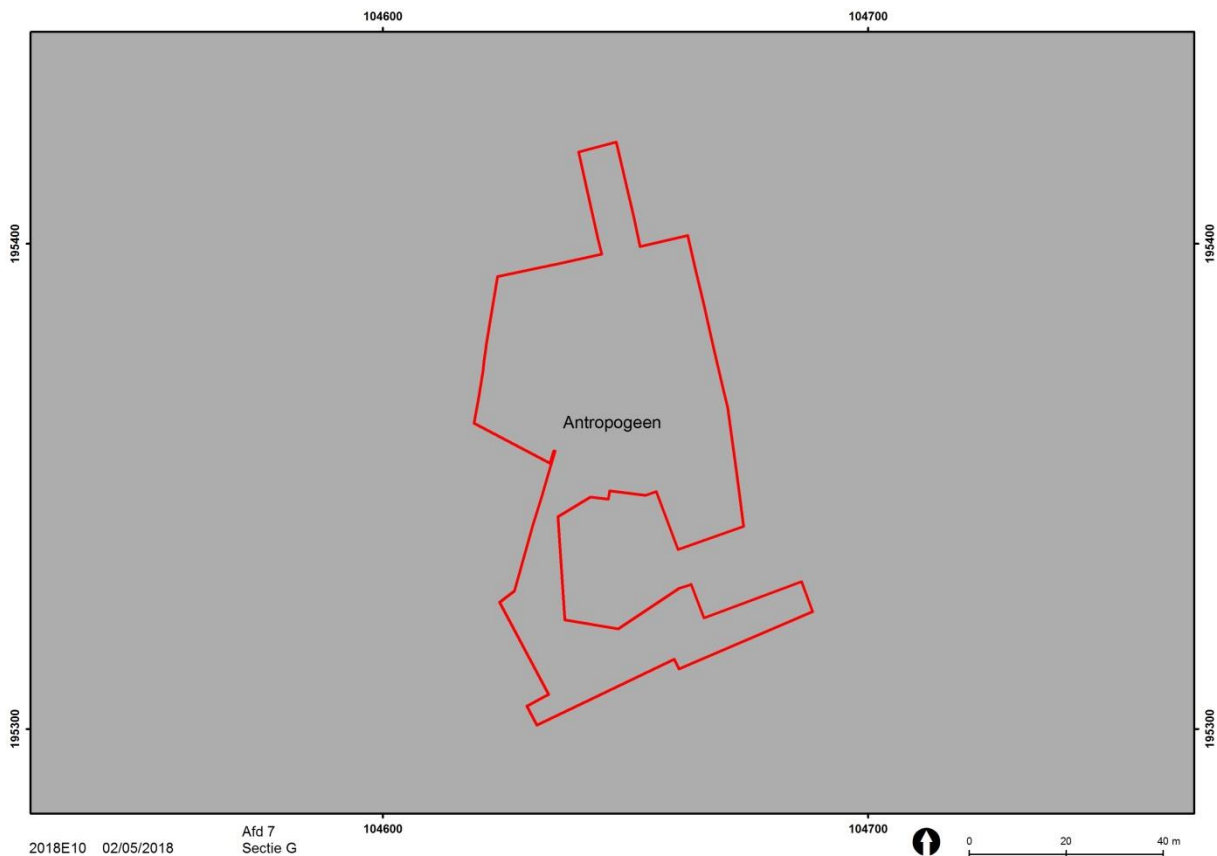
2.3.8 Datering en interpretatie van onderzochte gebied

De projectzone buurtpark Maria Goretti bevindt zich ten noorden van het stadscentrum op de grens van de laatmiddeleeuwse en postmiddeleeuwse stad. Langs deze kant liep de stad uit in meersgebied. Er werden versterkingswerken gedaan in de vorm van een wal met bastions en een brede stadsgracht. Het projectgebied zelf ligt deels op zo'n bastion, deels op de gracht. In 1863 werd het Verbindingskanaal gegraven dat de Brugse Vaart en de Coupure ten westen van de stad verbindt met de Voorhaven en het Kanaal Gent-Terneuzen in het oosten. De oude stadsgracht werd gedempt en langsheen de Gasmeterlaan en Nieuwevaart vestigden zich industrie en arbeiderswijken. Op het grachtdeel nabij het

projectgebied werd al in 1887-88 een schoolgebouw opgericht (plan 12 tot 14). Dit moest wijken voor de Maria Goretti-kerk uit beton en baksteen, in 1961 in gebruik genomen. Op het noordelijke deel van het projectgebied, achter de kerk, stonden/staan ook gebouwen, zowel tegen de westgrens van het gebied als tegen de oostgrens. Het eerste gebouw staat nog op de luchtfoto van 2006 en kadaster (foto 2 en plan 1), maar is al afgebroken en ook de schoolgebouwen tegen de oostgrens zijn afgebroken. Na afbraak werd er terug aangevuld tot maaiveld-niveau. Hier komt het buurtlabo.

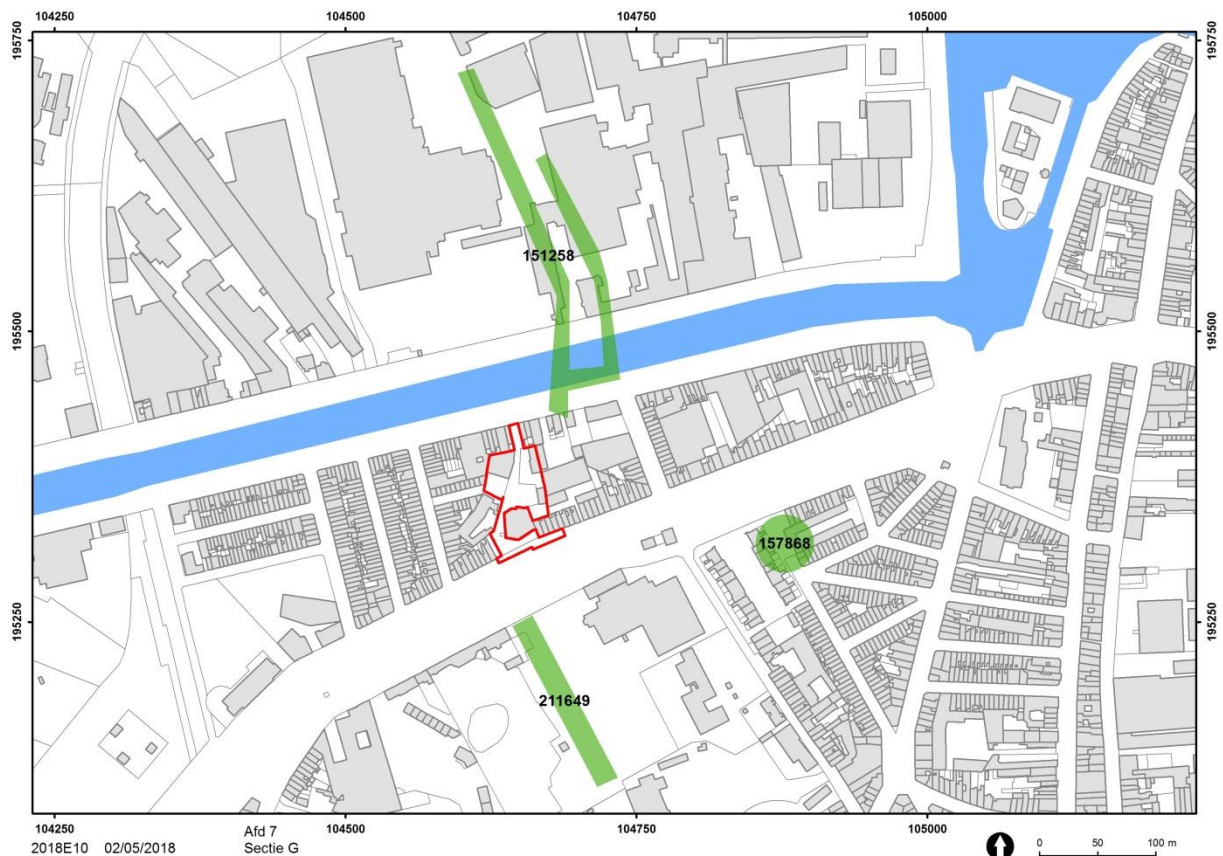
Plan 8: De projectzone aangeduid op de Tertiaire geologische kaart (MVG dep EWBL afd. natuurlijke rijkdommen & energie)

Plan 9: De projectzone is ingekleurd als Antropogeen (door ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd bodemprofiel) (AGIV)

De CAI maakt melding van locatie 151258 (site met walgracht, aangegeven op 17de-eeuws kaartmateriaal), deze plek is nu deels het verbindingskanaal en deels overbouwd door de 19de-eeuwse industrie. CAI211649 behelst restanten van eind 18de- en 19de-eeuwse textielindustrie. En locatie CAI157868 is een losse vondst, een geretoucheerde neolithische kling.

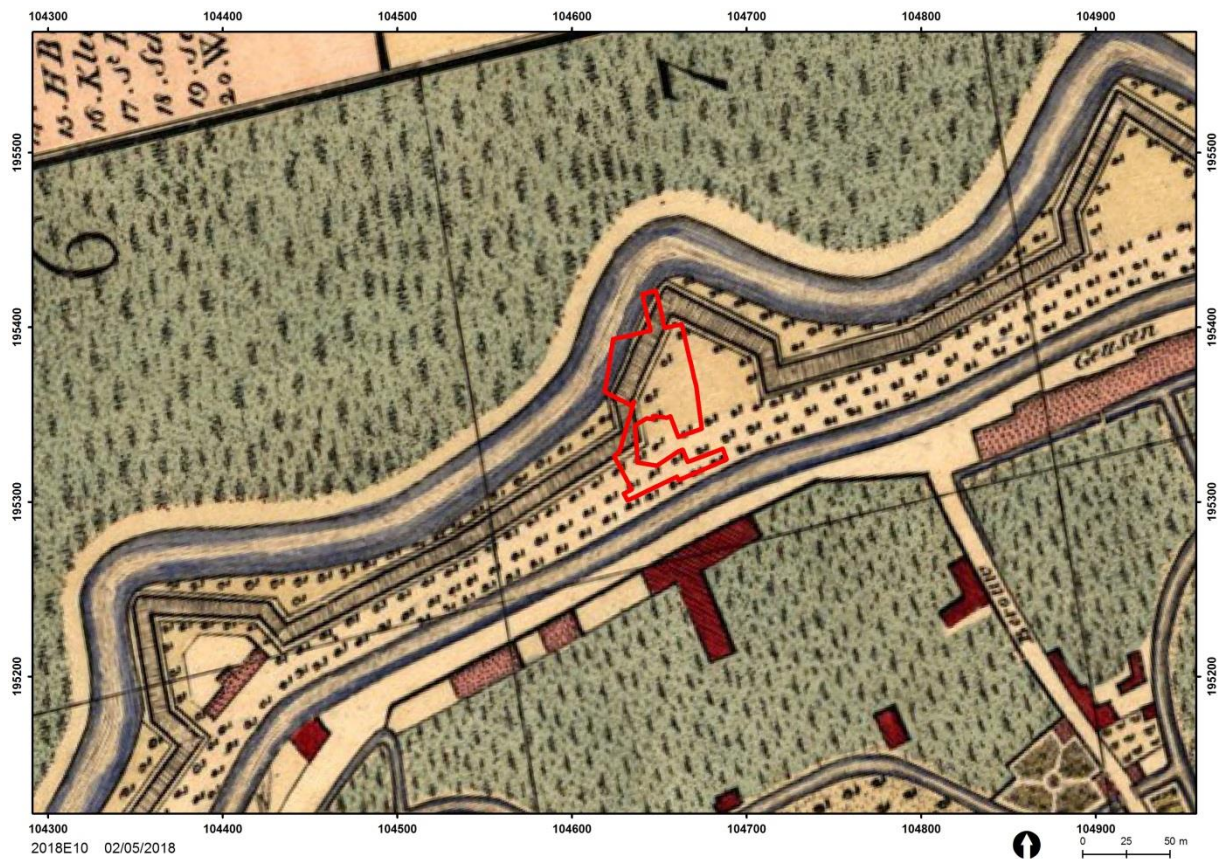
Het projectgebied maakt deel uit van Leie-meersgebied ten noorden van Gent. Hier ligt een oude Leiemeander. Dit natuurlijke landschap is sinds de late middeleeuwen grondig gewijzigd. Het huidige loopniveau in het projectgebied is het resultaat van ophoging en ligt tussen 7,1 en 8 m T.A.W. Door de beperkte diepte van de ingreep zijn hier op deze plek enkel de landschapsveranderingen vanaf de late middeleeuwen van belang. En deze zijn volledig overschreven door de bouwactiviteit sinds de industrialisatie.

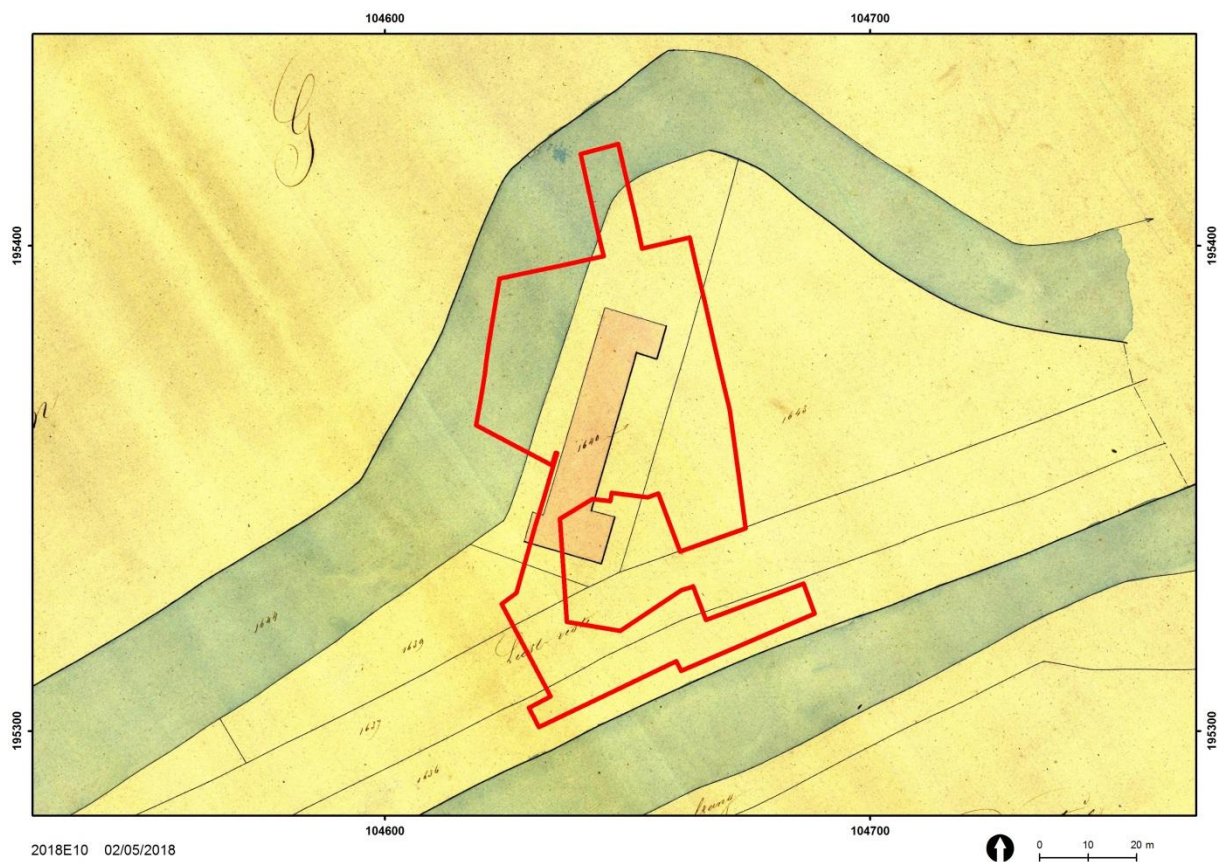
Plan 10: De op de CAI aangeduide archeologische relict(en) (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

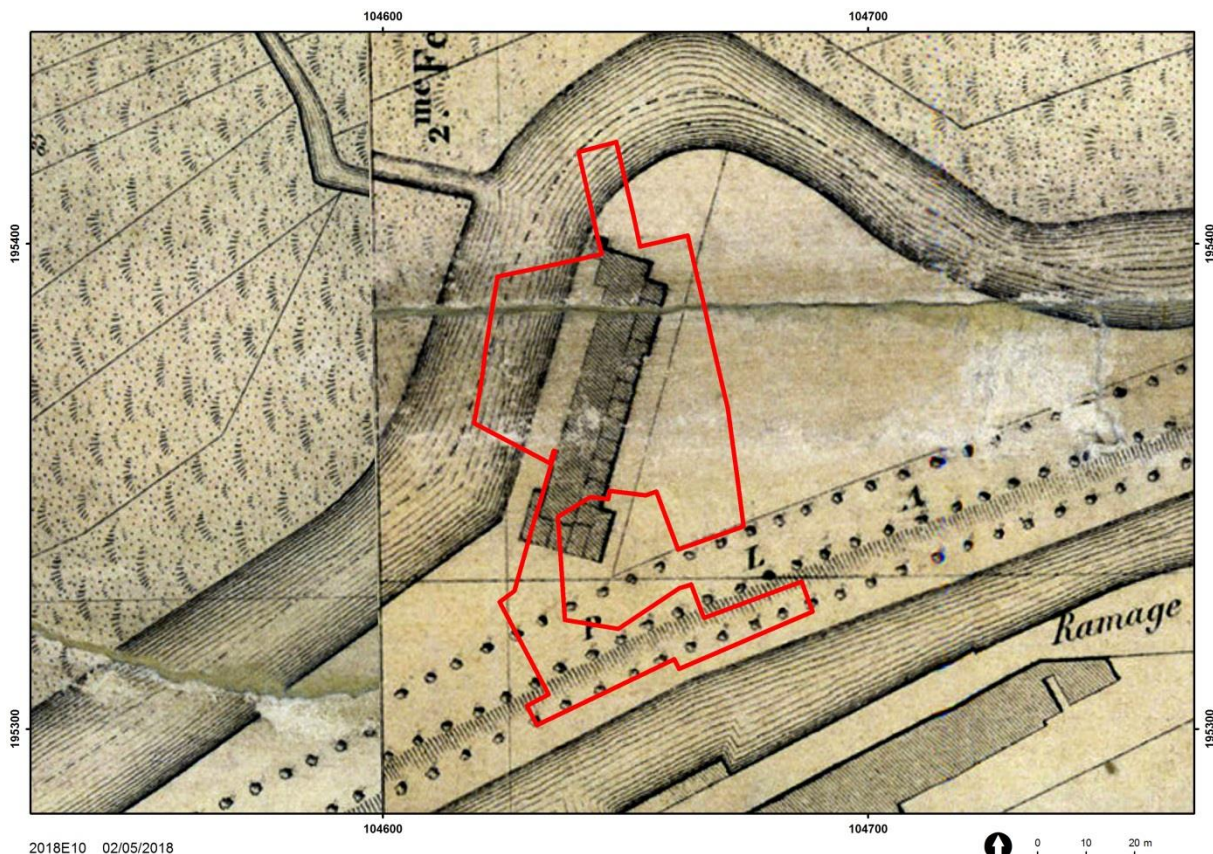
Plan 11: Projectie van de projectzone op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen (AGIV)

Plan 12: Detail uit de kaart van Goethals (1796) (Stad Gent, De Zwarte Doos, Archief Gent)

Plan 13: Primitief kadaster, ca 1830 (Ugent)

Plan 14: Kaart van Gerard, 1855 (Privéverzameling André Coene en Martine De Raedt, Gent)

Zowel uit het gebruikte historisch kaartmateriaal en de recentere luchtfoto's blijkt dat het projectgebied de laatste 200 jaar zo goed als vlakdekkend bebouwing heeft gekend, weliswaar niet gelijktijdig. Dit impliceert dat de bovenlaag waarin de geplande werken gaan gebeuren in recente tijden al meermaals doorwoeld is. Archeologisch bodemonderzoek van de bedreigde 40cm (en plaatselijk voor de bomen 60 cm) zou geen meerwaarde aan kennis geven die inspanning verantwoord.

2.3.9 Gemotiveerde verwachting

Voor deze zone zijn er geen gekende archeologische sites voorhanden. Wel ligt ze op de laatmiddeleeuwse stadsgrens en is sindsdien onderhevig geweest aan eerst de uitbouw van een verdedigingsgracht en aarden berm en vanaf de 19de eeuw aan de urbanisatie ten gevolge van de industriële revolutie. De laatste twee eeuwen hebben er op de plek verschillende gebouwen gestaan. Deze bouw en wederopbouwwerken maken dat er in de bovenste laag geen archeologische meerwaarde te verwachten valt, zeker niet de investering van een archeologisch bodemonderzoek waard. De grondplannen van de postmiddeleeuwse bebouwing zijn immers bekend van het historisch kaartmateriaal.

Deze informatie gekoppeld aan het feit dat de ingreep slechts van beperkte aard is maakt dat hier geen kenniswinst te verwachten valt. Algemeen kan gesteld worden dat archeologisch onderzoek GEEN kenniswinst zou opleveren die in verhouding staat tot de inspanning.

2.3.10 Gemotiveerd advies voor maatregelen

Het projectgebied bestaat uit ca. 3500 m² verhard en bebouwd terrein. Hiervan zal ca. 2500 m² van de bovenlaag (40 cm) ontdaan worden om een nieuwe afwerking te krijgen. Dit is deels een verharding, deels groenaanplant en speelzone (zand). De aanplant van jonge bomen kan plaatselijk tot 60 cm diep gaan.

Op basis van het bekeken historische kaartenmateriaal zijn sporen ouder dan de late middeleeuwen in de bovenlagen uitgesloten. Bovendien heeft de bouwactiviteit sinds de 19de eeuw zijn sporen nagelaten. Samengevat kan met het kaartmateriaal bewezen worden dat nagenoeg de hele zone de laatste twee eeuwen bebouwing heeft gekend, wel niet gelijktijdig, en dus de bovenlaag uit recente verstoringen bestaat. De laatste gebouwen ten noorden van de kerk tegen de west- en de oostgrens van het projectgebied zijn nog maar recent afgebroken.

De beperktheid van de geplande ingrepen in bovendien een in recente tijden doorwoelde bovenlaag leiden er toe dat archeologisch onderzoek, GEEN relevante kenniswinst zouden opleveren.

Hierdoor is voldaan aan verschillende van de mogelijke doorslaggevende aspecten die het mogelijk maken om een nota met beperkte samenstelling op te stellen waarbij geen verdere maatregelen nodig zijn.

2.4 Relevante bibliografie

www.onroerenderfgoed.be

www.dov.vlaanderen.be

<http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/>

CHARLES, L., LALEMAN M.,C., LIEVOIS, D. & STEURBAUT, P. 2008, *Van walsites en speelhoven. Het vrije van Gent bij Jacques Horenbault (1619)*, Gent.

2.5 Bijlagen

2.5.1. Plannenlijst

projectcode	2018E10
plannenlijst	
plannummer	plan 1
type plan	kadasterplan
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2017
plannummer	plan 2
type plan	GRB Basiskaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2017
plannummer	plan 3
type plan	topografische kaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	1981
plannummer	plan 4
type plan	bouwplan
onderwerp plan	Inplantingsplan bestaande toestand
aanmaakschaal	1/500
aanmaakwijze	digitaal
datum	2017
plannummer	plan 5-7
type plan	bouwplan
onderwerp plan	Ontwerp, zone vergraving, legende
aanmaakschaal	1/500
aanmaakwijze	digitaal
datum	2017
plannummer	plan 8
type plan	tertiar geologische kaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied en wijde omgeving

aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2004
plannummer	plan 9
type plan	bodemkaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied en wijde omgeving
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2006
plannummer	plan 10
type plan	kadasterkaart
onderwerp plan	CAI-vondsten
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2001-2018
plannummer	plan 11
type plan	digitaal hoogtemodel
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied en wijde omgeving
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	onbekend
plannummer	plan 12
type plan	historische kaart
onderwerp plan	Kaart van Goethals
aanmaakschaal	onbekend
aanmaakwijze	analoog
datum	1796
plannummer	plan 13
type plan	historische kaart
onderwerp plan	Primitief kadaster
aanmaakschaal	onbekend
aanmaakwijze	analoog
datum	Ca.1830
plannummer	plan 14
type plan	historische kaart
onderwerp plan	Kaart van Gerard
aanmaakschaal	onbekend
aanmaakwijze	analoog
datum	1855

2.5.2. Fotolijst

projectcode	2018E10
fotolijst	
fotonummer	foto 1
type foto	luchtfoto
onderwerp foto	locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2017
fotonummer	foto 2
type foto	luchtfoto
onderwerp foto	locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2010

Thesaurus

Archeologie: Het bestuderen van overblijfselen en voorwerpen of een ander spoor van menselijk bestaan in het verleden, alsook de bestaansomgeving van de mens, waarvan het behoud en de bestudering bijdragen tot het reconstrueren van de bestaansgeschiedenis van de mensheid en haar relatie tot de natuurlijke omgeving en ten aanzien waarvan opgravingen, ontdekkingen en andere methoden van onderzoek betreffende de mensheid en haar omgeving betekenisvolle bronnen van informatie zijn.

Archeologienota: Document, opgemaakt op basis van een archeologisch vooronderzoek, met administratieve gegevens, een verslag over de resultaten van het onderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.

Archeologisch onderzoek: Het gebruik van technieken en methoden waarmee archeologische sites, archeologische zones of delen ervan worden opgespoord en onderzocht met inbegrip van archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen.

Bodem: Het bovenste deel van de aardkorst waarin planten kunnen wortelen, samengesteld uit minerale deeltjes en organisch materiaal, inclusief levende organismen. Een bodem ontstaat uit de verweringsproducten van lokale gesteenten of uit afgezette, losse sedimenten.

Bodemstructuur: aggregatietoestand van organische en minerale deeltjes in een sediment tot grotere aggregaten, bepaald door de soort en intensiteit van de onderlinge verbindingen.

Bureauonderzoek: Bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte bouwkundige of archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, omvattende de aan- of afwezigheid, de aard en de omvang, de datering, gaafheid en conservering en de relatieve kwaliteit ervan.

Centrale Archeologische Inventaris: Databank die archeologische vondstlocaties en indicatoren daartoe in het Vlaams Gewest in kaart brengt en de beschikbare informatie bundelt (afkorting: CAI).

Historische studie: Historische studie is de studie van historische bronnen, zoals documenten en historisch kaartmateriaal. Bepaalde relictten kunnen in historische bronnen reeds vermeld zijn en op oude kaarten weergegeven zijn. Dit geeft interessante bijkomende informatie omtrent de vondsten en de bewaringstoestand in die periode.